

JAARBOEK VOOR
MUNT- EN PENNINGKUNDE

43

KON. NED. GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE
AMSTERDAM 1956

Commissie van Redactie: Dr. H. Enno van Gelder, Voorburg;
Dr. A. Gorter, Bilthoven; O. N. Keuzenkamp-Roovers, Groningen;
Dr. A. N. Zadoks-Josephus Jitta, Amsterdam.

Alle correspondentie betreffende redactie en administratie te richten
aan het secretariaat: Lange Voorhout 50, 's-Gravenhage.

DE MEDAILLES VOOR DAPPERHEID VAN LODEWIJK NAPOLEON¹

door

Dr. W. F. BAX

En die wetenschap vermeedert, vermeedert smart

Pretdker 1 : 18b.

Uitgereikte medailles

Bij Besluit van 18 juli 1808 no. 117² stichtte Lodewijk Napoleon, koning van Holland (1806-1810), een medaille voor Dapperheid, bestemd om uitgereikt te worden aan militairen beneden de rang van officier, behorende tot het leger en de vloot, ter beloning van dappere daden tegenover de vijand. Deze beloning bestond uit twee klassen: een gouden medaille voor Uitmuntende Dapperheid en een zilveren medaille voor Dapperheid. De eerste gaf recht op een toelage gelijk aan de soldij van de gedecoreerde naar de rang, die hij bekleedde, de laatste op een toelage gelijk aan de halve soldij.

Op de dag van de stichting diende er in het leger van Lodewijk niemand, die tijdens diens regering daden verricht had, die het toekennen der medaille wettigden. Maar er waren nog enkele militairen in dienst, die zich gedurende de inval der Engelsen en Russen in 1799 zeer dapper gedragen hadden en daarvoor geen beloning ontvangen hadden. Aan slechts drie soldaten: de tamboer Joseph Pels, de kanonnier Adrianus van Stockum en de huzaar Frans Stravers was indertijd een zilveren horloge met inscriptie voor de slag bij Bergen op 19 september vereerd. Eén van de niet-beloonde helden was *Remi Joseph Puraye*, sergeant-majoor bij het 9de regiment infanterie van linie en aan deze werd nu bij Koninklijk Decreet van 18 juli 1808 no. 118 een gouden medaille voor Uitmuntende Dapperheid toegekend. Later ontving de sergeant bij het regiment Garde Grenadiers *Jacob Jong* bij Koninklijk Decreet van 10 september 1809 no. 8 eveneens een gouden medaille en bij hetzelfde decreet de garde-grenadier *H. Heymans* een zilveren.

Daarna zijn nog medailles voor Dapperheid verleend voor de veldtocht

in Noord-Duitsland in 1809 tegen majoor Von Schill, die met zijn huzaren tegen Napoleon opgestaan was. Een medaille voor Uitmuntende Dapperheid in goud ontvingen: de grenadier bij het 9de regiment infanterie *D. Moesel*, de grenadier-sergeant bij hetzelfde regiment *Van Dijk* en de grenadier *C. Landman* eveneens van dit regiment, allen bij Koninklijk Decreet van 31 augustus 1809 no. 2. Van Dijk overleed echter voordat de medailles uitgereikt waren; in zijn plaats werd bij Koninklijk Decreet van 29 september 1809 no. 3 aan de sergeant van het 9de regiment infanterie *J. Frederiks* een gouden exemplaar toegekend. 12 Zilveren medailles voor Dapperheid, eveneens bij Koninklijk Decreet van 31 augustus 1809 no. 2, zijn verleend en wel aan: *E. Augustijns*, wachtmeester-majoor der rijdende artillerie, *J. H. Boonebakker*, wachtmeester der rijdende artillerie; aan *J. van der Heyden*, wachtmeester, *J. F. D. Rudolph*, wachtmeester, en *W. van Haselen*, korporaal, allen van het 2de regiment kurassiers; aan *J. Rutgers*, tamboer bij het 6de regiment infanterie van linie, aan *J. van Barle*, korporaal, en *C. Pater*, grenadier van het 8ste regiment infanterie van linie, *J. Versteegh*, korporaal en *J. H. Blinde*, sergeant-majoor van het 9de regiment infanterie van linie.

Het 8ste regiment heeft de vesting Dömitz genomen, waarin Von Schill een garnizoen van de door hem opgeroepen Zweeds-Pommerse landweer gelegd had. Het 6de en 9de regiment van linie, de kurassiers en de rijdende artillerie zijn onder generaal Gratien naar Stralsund opgerukt, welke vesting door Von Schill ingenomen en bezet was. Zij is op 31 mei 1809 door de Hollanders bestormd en veroverd.

In totaal zijn dus toegekend:

6 gouden medailles (2 voor de campagne in Noord-Holland van 1799 en 4 voor het gevecht bij Stralsund in 1809), van welke laatste één niet is uitgereikt.

13 zilveren medailles (1 voor de campagne in Noord-Holland en 12 voor die in Noord-Duitsland van 1809).

Uitsluitend deze 19 komen in de Koninklijke Decreten, aanwezig in het Algemeen Rijksarchief en in de stukken betreffende Lodewijk Napoleon in de Archives Nationales te Parijs voor. Geen enkele medaille voor Dapperheid is dus aan personeel van de Marine verleend³.

Bewaarde medailles

Welke medailles zijn bewaard gebleven? Stellig moeten er vele verloren zijn gegaan, immers de regimenten van het Koninkrijk Holland, in 1810 bij de inlijving bij Frankrijk in het Franse leger geïncorporeerd,

Daarna zijn nog medailles voor Dapperheid verleend voor de veldtocht hebben de bloedige oorlogen van Napoleon meegemaakt en zijn in 1812 mee naar Rusland getrokken en daar grotendeels te gronde gegaan: van het regiment Hollandse Garde Grenadiers, dat in het leger van Napoleon het 3de regiment Grenadiers van de Oude Garde vormde, bereikten slechts 7 mannen behouden het vaderland. En dan, in welke toestand verkeerden de overlevenden, toen zij Rusland verlieten? Gedemoraliseerd, in lompen gehuld, zonder wapens en verdere uitrusting. Wie der gedecoreerden, die zich onder hen bevonden, zal zijn medaille bewaard hebben?

Bekend zijn de volgende exemplaren:

1. In de verzameling, betrekking hebbende op Napoleon I, en eigendom van de Vorst van Monaco, berustend in het archief van het paleis aldaar bevindt zich de gouden medaille van R. J. Puraye, die in 1810 gepensionneerd was en wiens exemplaar dus gemakkelijk bewaard gebleven kan zijn. Deze werd pas in 1912 naar het origineel beschreven en was aan Nahuys ⁴ niet bekend. Hij geeft dan ook de afbeelding er van naar een ontwerp-tekening, die van de penning afwijkt. De medaille is aan beide zijden geheel gegraveerd. Langs de rand lopen op Vz. en Kz. aan de onderzijde door een lint saamgebonden lauwertakken, tussen smalle gearceerde cirkels.

Vz.: Lodewijk Nap. de E^{ste} — aan R. S. Puraije Ser^{gt} Maj^t — van het 9de Regim^t Infr^{ie} — tot — Beloning van Dapperheid en Trouwe Diensten.

Kz.: Den 19 Sep^t 1799 — heeft R. S. Puraije — bij Schorel in Noord-holland — Twee Stukken Kanon — op de Russen — Veroverd; (daaronder een takje).

Monaco, Archives du Palais, Goud, met oog en ring, 47 mm
Catalogue collection José Mattei, Clément Platt, Paris, 24 mai 1912, no. 76 (afb. 4) ⁵.

M.B ottet, *Autour de la Légion d'Honneur, Paris s.d.*

Het enige wat verwondering wekt is, dat de voorletters van Puraye's naam niet R. J., maar R. S. geschreven worden. Het is mogelijk, dat de graveur de gecalligrafeerde I voor een S aangezien heeft.

2. De tweede mij bekende gouden medaille van dit soort is uitgereikt aan de sergeant Jacob Jong, mede voor de campagne van Noord-Holland in 1799, toegekend bij Kon. Decreet van 10 september 1809 no. 8, als hebbende op 27 augustus 1799 zijn bataillons-commandant, luitenant-kolonel Van Till, uit de handen van de vijand verlost ⁶. De eveneens

gegraveerde medaille vertoont langs de rand van voor- en keerzijde een andere versiering dan die van Puraye:

Vz.: Lodewijk Nap: de 1te — Koning van Holland — aan — Jacob Jong — Sergeant bij het Reg^t — Garde Grenadiers;

Kz.: Beloning — van — Uitmuntende Dapperheid — Campagne van — Noord-Holland — 27ste Augustus 1799.

Musée de l'Armée (verdwenen sedert 1918)

Goud met oog en ring, 47 mm.

„Carnet de la Sabretache” no 87, mars 1900, Paris (als behoren tot de collectie Georges Bertin).

F. H. A. Sabron, *De Militaire Willemsorde*, Breda 1912, pl. 4

L. Bourdier, *Les Ordres Français et les Récompenses Nationales*, Paris 1927.

Lieutenant Sculfort, *Décorations, médailles, monnaies et cachets du Musée de l'Armée*, Paris 1912, no Ka 438, Paris.

3. Een derde gouden medaille, tot dusverre in Nederland niet beschreven, berust in een Franse particuliere verzameling. Het is de erpenning voor Uitmuntende Dapperheid, toegekend aan de grenadier van het 9de regiment infanterie van linie C. *Landman* voor zijn verdiensten bij de inname van Stralsund. De versiering langs de rand is als die der medaille van Puraye.

Vz.: Lodewijk Nap: de 1te — Koning van Holland — aan C. Landman — Grenadier bij het — 9te Reg^{mt} Infanterie — van ligne (volgens een foto, mij gezonden door de eigenaar)

Kz.: Beloning — van Dapperheid — Gevecht te Straalsund — den 31ste van Bloei maand — 1809 (opgave van de Directeur des Monnaies te Parijs en volgens een later ontvangen foto.)

Goud, met oog en ring, 48,5 mm.

Exposition des Ordres de Chevalerie et Récompenses nationales, Musée Monétaire, Paris 20 mars — 30 mai 1956, no. 936.

Is dit een authentiek stuk? De krans is meer gestyleerd uitgevoerd dan die op Puraye's penning, de gearceerde cirkelranden zijn breder. Ook het opschrift van de voorzijde geeft reden tot opmerkingen; de w van Lodewijk vertoont een verbinding met de ij, die zover naar beneden doorloopt, dat het lijkt of er een i tussen de twee letters gevoegd is. Reg^{mt} komt volgens deze wijze van afkorting op de 3 bekende medailles van de veldtocht van 1809 niet voor, daar leest men Reg^{nt}. Verder heet Landman te behoren tot het 9te regiment. In Lodewijk's tijd sprak men evenals nu nog gebruikelijk is, van negende, doch niet van negente of negenste regi-

ment, zodat hier 9de juist geweest zou zijn. Tenslotte vermelden de twee zeker originele erepenningen van Krieger en Snijder, die ook bij het 9de regiment dienden en bij hetzelfde Kon. Decreet als Landman gedecoreerd zijn, niet het 9de, doch het 5de regiment als het onderdeel, waartoe zij behoorden. Toen zij voorgedragen werden voor de koninklijke onderscheiding, dienden zij inderdaad bij het 9de regiment. Krachtens de reorganisatie van het leger van 1809 is op 8 augustus het 5de regiment opgeheven en bij het 7de gevoegd. Het 9de, waartoe onze gedecoreerden behoorden, ontving bij decreet van 20 augustus het no 5, dus dienden de militairen van het 9de, gedecoreerd bij koninklijk decreet van 31 augustus op die datum niet meer bij het 9de, maar bij het 5de. Derhalve is het 5de regiment op hun medailles vermeld. En daarom is het merkwaardig, dat op de erepenning van Landman het oude regimentsnummer gehandhaafd is.

Wat het opschrift der keerzijde betreft, dit stemt overeen met dat van de decoraties van Krieger en van Snijder. Alleen leest men in plaats van 31te van Bloeiamaand, 31ste. Bovendien zou men verwacht hebben „Uitmuntende Dapperheid” in plaats van slechts „Dapperheid”. De erepenning is uniek en gegraveerd, dus niet vergelijkbaar met een ander gelijk exemplaar, hoogstens met een dergelijke medaille aan een andere militair voor hetzelfde feit uitgereikt. Men vindt dan verschillen in spelling en wijze van graveren. Maar deze kunnen het gevolg zijn van door de graveur gemaakte fouten en eigen opvattingen. Het is dus wel heel moeilijk uit te maken of aan de echtheid getwijfeld moet worden.

Van de zilveren medailles zijn mij drie exemplaren bekend, die in de Nederlandse numismatische literatuur beschreven zijn: alle verleend voor verdiensten tijdens de campagne van Noord-Duitsland in 1809, één voor Dömitz en twee voor Stralsund. Zij bestaan uit een zilveren plaatje, omgeven door een brede rand met een, door middel van een rotatie-stempel vervaardigde, arcering versierd. De rand is om het plaatje gesoldeerd en van een oog voorzien. Het plaatje zelf draagt aan beide kanten een gegraveerd opschrift.

4. Die voor Dömitz is uitgereikt aan Johannes van Barle van het 8ste regiment infanterie:

Vz.: Lodewijk Nap: de 1te — Koning van Holland — aan — Johannes van Barle — Corporaal van de 2de — Grenadier Compie van het — 8te Reg^{mt} Infanterie — van Ligne

Kz.: Beloning — van Dapperheid — Gevecht by Dömitz — den 22te van Bloeiamaand — 1809

Kon. Penningkabinet (Cat. 378) Zilver, met oog, 46 mm (Pl. VII, 2)

M. Th. C. F. N. Nahuys, *Supplément à l'Histoire numismatique du Royaume de Hollande*, Amsterdam 1863, no. 38, pl. V.

5. Die voor Stralsund is uitgereikt aan Ferdinand Krieger:

Vz.: Lodewijk Nap: de 1te — Koning van Holland — aan — Ferdinand Krieger — Sergeant by de 4de Comp^{te} — 1te Bataill: van het 5de — Reg^{nt} Infanterie — van Ligne

Kz.: Beloning — van — Dapperheid — Gevecht te Straalsund — den 31te van Bloeimaand — 1809

Kon. Penningkabinet (Cat. 3877). Zilver, met oog en ring, 47 mm.

M. Th. C. F. N. Nahuys, *Histoire numismatique du Royaume de Hollande*, Amsterdam 1858, no. 71, pl. X.

Cat. Auctie W. C. baron Snouckaert van Schauburg (W. P. van Stockum, 's-Gravenhage 13 sept. 1847), no. 526 (gekocht door Kon. Penningkabinet voor f 15,—)

6. De tweede mij bekende erepenning voor Stralsund, uitgereikt aan *Johannis Willem Snijder*, berustte in de verzameling van het Krijgsgeschiedkundig Archief te 's-Gravenhage en is helaas vernietigd door oorlogsgeweld, dat op 3 maart 1945 Den Haag getroffen heeft. Snijder, die op de terugtocht uit Rusland in 1812 overleed, gaf stervend zijn medaille aan zijn kapitein met het verzoek deze hem zo dierbare onderscheiding uit de handen der Russen te redden. De kapitein keerde behouden in het vaderland terug en stond de medaille af voor de verzameling van kolonel A. J. B. de Roye van Wichem, die haar, hoewel niet nauwkeurig, afbeeldde. Het is wel tragisch dat deze medaille, gered uit de sneeuwvelden van Rusland, ruim één en een kwart eeuw later verloren moest gaan ten gevolge van de tweede wereldoorlog.

Vz.: Lodewijk Nap: de 1te — Koning van Holland — aan — Johannis Willem Snijder — sergeant by de 3de Comp^{te} — 1te Bataill: van het 5de — Reg^{nt} Infanterie — van Ligne

Kz.: Beloning — van — Dapperheid — Gevecht te Straalsund — den 31te van Bloeimaand — 1809

Zilver, met oog en ring, 47 mm.

A. J. B. de Roye van Wichem, *Eenige middeleeuwsche munten, noodmunten en zeldzame penningen*, Nijmegen 1847, p. 30 (met afb.).

Op de afbeelding bij De Roye luidt de eerste voornaam Johannes, maar op de medaille was duidelijk te lezen Johannis.

In het Koninklijk Decreet van toekenning worden Krieger en Snijder genoemd als te behoren tot het 9de regiment infanterie, terwijl op de medaille het 5de regiment vermeld staat. Dit komt, omdat, zoals reeds boven gezegd is, tussen de data van voordracht voor en toekenning van de medailles met 9de regiment bij reorganisatie van het leger het no. 5 gekregen heeft.

7. Een vierde zilveren exemplaar tot op heden niet beschreven hier te lande, is op de Exposition des Ordres et Récompenses nationales te Parijs (1956) ingezonden door een Franse verzamelaar. Het is de medaille voor Dapperheid, uitgereikt aan de grenadier van het 2de baillon van het 8ste regiment infanterie van linie C. Pater. De 2de grenadier-compagnie van dit regiment is bij Dömitz het eerst de Elbe overgetrokken en heeft medegewerkt aan de verovering van deze stad met bijbehorend fort.

Volgens een beschrijving, ontvangen van de Directeur des Monnaies, is de medaille geheel gegraveerd, 43 mm in doorsnede. De inscriptie is omgeven door een krans en niet door een gearceerde cirkelrand, zoals bij de authentieke stukken van Krieger, Snijder en Van Barle, alle verleend bij hetzelfde Koninklijk Decreet als van Pater en gelijktijdig uitgereikt, en vertoont in de opschriften ook afwijkingen: b.v. BLOELMAAND is niet met een hoofdletter B gegraveerd; de aanduiding EERSTE van Lodewijk Napoleon is aangegeven door 1ste; REGIMENT is afgekort weergegeven door Regmt, terwijl op de andere medailles Reg^{nt} staat. De medaille is niet samengesteld uit twee delen, zoals die van de drie bovengenoemde militairen, is ook kleiner. Derhalve vrees ik, dat zij thuis behoort in de volgende categorie nl. die der vervalsingen.

En nu de vervalsingen. Deze hebben alle, voor zover ik ze gezien heb, en dat zijn de meeste, deze eigenschap gemeen, dat de graving rond de inscriptie afgeleid is van die van Puraye of die van Jong en dat zij er overigens ook veel op gelijken?. Bij de stukken, die ik gezien heb, meen ik te kunnen vaststellen, dat de gearceerde cirkels buiten en binnen de lauwerkrans gestempeld zijn, zelfs lijkt het mij mogelijk, dat de krans eveneens geslagen is en daarna bijgegraveerd, waardoor deze bedriegelijk veel lijkt op een gegraveerd ornament.

Wat betreft de medailles voor Dapperheid van Lodewijk Napoleon houd ik voor niet-authentiek:

8. Een verguld zilveren medaille ten name van *Jacob van der Moesel*, berustend in het Musée de l'Armée te Parijs, immers zij behoort in goud

te zijn uitgevoerd: Van der Moesel is toch bij Decreet van 31 augustus 1809 no. 2 een gouden medaille voor Uitmuntende Dapperheid toegekend voor zijn verdiensten bij de inname van Stralsund, maar het zou mogelijk zijn, dat hem bij gebrek aan fondsen een verguld zilveren exemplaar uitgereikt is. Volgens de stamboeken der militairen, die in het leger van Lodewijk Napoleon gediend hebben, is daarbij geen Jacob, maar wel een Dirk van der Moesel (volgens het stamboek van zijn regiment en in de doopregisters van zijn kerk: Dirk Moesel) geweest, die als grenadier bij het 9de (later 5de geworden) regiment infanterie gediend heeft. In het Koninklijk Decreet van toekenning der medaille staat: au grenadier Van der Moesel... la médaille en or..., dus zonder vermelding van de voornaam. De vervalser heeft daarom zelf maar een voornaam gekozen en toevallig een verkeerde. Vervolgens leest men op de medaille: grenadier bij 5de reg^{nt} dit kan zo niet door een Nederlandse instantie opgegeven zijn, want dan zou het toch: bij h e t 5de reg^{nt} geweest moeten zijn. De vervalsing zal dus wel in het buitenland vervaardigd zijn. Ten slotte vindt men op de penning ook nog gegraveerd: Beloning van Dapperheid in plaats van: Beloning van Uitmuntende Dapperheid. Al deze fouten doen twifelen aan de echtheid der medaille. Voor mij zelf ben ik er van overtuigd, dat het stuk vals is.

8bis. Te Parijs berust in een particuliere verzameling nog een medaille voor Dapperheid, een gouden exemplaar, op naam van *D. van der Moezel*, grenadier bij het Regt Garde Grenadiers. Op dit stuk staat dus niet vermeld, dat hij bij het 5de regiment infanterie diende, hetgeen inderdaad het geval was, toen hem de medaille verleend werd. Mij lijkt de erepenning op naam van de Garde Grenadier *D. van der Moezel* dus niet authentiek.

9. Een verguld zilveren medaille voor Uitmuntende Dapperheid, toegekend aan *Jacob Vecht*, sergeant bij het regiment Garde Grenadiers voor de „campagne van noord Holland 27ste Augustus 1799”, zoals er op gegraveerd is.

Versiering en opschrift is ontleend aan die van Jacob Jong met foutieve spelling van Noord-Holland. Aan Jacob Vecht is geen medaille verleend volgens de Koninklijke Decreten; trouwens de naam komt blijkens gegevens van het Algemeen Rijksarchief niet in de stamboeken van het regiment Garde Grenadiers voor. Dit stuk berust in de verzameling van de Vorst van Monaco.

10. Een verguld zilveren exemplaar voor Uitmuntende Dapperheid, vroeger in mijn bezit, thans in het Kon. Penningkabinet en indertijd voor een origineel stuk in de handel gekocht, verleend aan *J. van Coeverden*,

zonder vermelding van rang of stand, voor de campagne van Noord-Holland d.d. 20 augustus 1799, gecopieerd naar de medaille van Puraye. De veldtocht is begonnen op de 27ste, doch op de 20ste is de op handen zijnde aankomst der vijandelijke vloot gemeld door de graanschipper Jacob van Coeverden, die komend van Archangel, met groot gevaar tussen de schepen der Engelse vloot door gezeild is. In de familie van deze scheepskapitein is dit verhaal bewaard gebleven en ook is bekend, dat hij voor zijn heldhaftig gedrag een medaille ontvangen heeft en dat deze uit het bezit der familie verdwenen is; men weet zelfs nog op welke wijze. Is deze hem verleend door het Directoire der Bataafse Republiek of later door Lodewijk Napoleon? De man was geen militair, dus had hij geen recht op een medaille voor Dapperheid, die hij blijkens dit exemplaar wel ontvangen zou hebben. Ook zijn naam komt in de Decreten van Lodewijk Napoleon niet voor.

11. Een dergelijk exemplaar ten name van *Julius Hoppe* in verguld zilver, ook voor de campagne van Noord-Holland, nu gedateerd op 27 augustus 1799. Ook deze naam is onbekend in de Decreten van Lodewijk Napoleon en in de stamboeken van zijn leger. De medaille bevindt zich in een particuliere Franse verzameling.

12. Eveneens in een Franse collectie berust een verguld zilveren exemplaar voor Uitmuntende Dapperheid, betoond op 30 augustus 1808 zonder nadere aanduiding, verleend aan *G. F. Bijsterveld*, zonder meer. Ook deze naam komt niet voor in de Kon. Decreten en in de stamboeken van het leger van het Koninkrijk Holland.

13. Door de Heer A. O. van Kerkwijk te Doorn is eertijds een dergelijk door hem als vals herkend exemplaar gezien, ten name van *Suiver*. Tegenwoordig verblijf onbekend.

14. Te Parijs is in dezelfde collectie, waartoe ook 8bis behoort, nog een zilveren exemplaar op naam van *J. Rutgers*, tamboer van het 6te Reg^{nt} Infanterie van Ligne, beide verleend voor Stralsund.

Deze medaille vertoont zoveel afwijkingen met die van Krieger, Snijder en Van Barle, dat ik vrees, dat deze niet origineel is.

15. Onlangs is in Frankrijk voorgekomen een medaille voor Dapperheid in zilver ten name van *Johannes van Barle*, van hetzelfde type als bovengenoemde exemplaren, dus met het opschrift binnen een gegraveerde krans. De originele aan hem in 1809 uitgereikte medaille berust reeds sinds 1858 in de verzamelingen van het Koninklijk Penningkabinet!

16. Nog is in Frankrijk te koop aangeboden een dergelijk exemplaar op naam van *J. Versteeg*, korporaal-grenadier van het 9de regiment infanterie. Versteeg diende echter bij de Voltigeurs van het regiment.

Vermoedelijk zullen er nog wel meer van deze nabootsingen zich in verzamelingen bevinden. Ik veronderstel, dat zij in Frankrijk vervaardigd zijn: daar toch was steeds grote vraag naar stukken uit Napoleon's tijd, vooral ook naar munten en decoraties, in gebruik in de rijken van zijn broeders en zwager. Er bestonden firma's, die zich speciaal toelegden op het vervaardigen van natuurgetrouwe nabootsingen van de ridderorden en andere onderscheidingen uit deze tijd en die als zodanig in de handel brachten. Het kan best zijn, dat boven beschreven exemplaren tot deze behoord hebben, althans voor een deel en later als origineel beschouwd zijn en te goeder trouw verhandeld. Echter erepenningen als die van Van der Moesel, van Vecht en van Van Coeverden moeten wel tot de opzettelijk vervaardigde vervalsingen gerekend worden.

Tenslotte betuig ik mijn hartelijke dank aan Dr. A. R. M. Mommers, Rijksarchivaris der tweede afdeling van het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage voor de nasporingen ten behoeve van deze studie verricht; aan de Directeur van de Archives du Palais de Monaco; aan de Conservatoren van het Musée national de la Légion d'honneur en van het Musée de l'Armée, beiden te Parijs; aan de Directeur des Monnaies te Parijs; aan de Heren. Beaupère en J. L. Stalins te Parijs; aan de Directeur van het Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage; aan de Heer A. O. van Kerkwijk te Doorn, die mij allen zeer waardevolle inlichtingen verstrekt hebben.

¹ Verbetering en aanvulling op mijn artikel „Ridderorden en Eeretekenen van het Koninkrijk Holland (1806-1810)”, *Jaarboek Munt- en Penningkunde* 25 (1938), p. 15.

² Tekst van het Decreet: M. Th. C. F. N. Nahuys: *Histoire numismatique du Royaume de Hollande*, Amsterdam 1858, p. 139.

³ Dezelfde namen geeft ook een lijst van 1815, gepubliceerd door F. H. A. Sabron, *De Militaire Willemsorde*, Breda 1912, p. 22.

⁴ Nahuys, *a.w.*, p. 137, no. 64.

⁵ Bij de medaille was gevoegd een extract van het testament van de zoon van Puraye, waarin over de medaille gesproken wordt. Puraye bezat inderdaad een zoon Jozef geboren te Dordrecht.

⁶ Zie: M. D. Lammerts, „Een gouden medaille toegekend voor dapperheid in 1809”, *Ons Leger* (1949), p.

⁷ Dezelfde versiering als voor Puraye's medaille is zelfs gebruikt voor vervalsingen van de erepenningen voor Brielle en voor Duquesne (Ooltgensplaat): *Cat. Vente J. Dillen (Bruxelles) 1936*, nos 294 en 296. De echte exemplaren, die nog bij de familie van gedecoreerden of in particuliere collecties bewaard worden, zijn alle gelijk van uitvoering en hebben niets gemeen met de medaille van Puraye.

RÉSUMÉ

La Médaille de Bravoure fut créée par Louis, roi de Hollande (1806-1810), par décret du 18 juillet 1808, no. 117. Elle était destinée à récompenser les actes de bravoure des sous-officiers, soldats et matelots des armées de terre et de mer; elle se composait de deux classes: une médaille en or pour les actes de bravoure éclatante et une médaille en argent en récompense des actes de bravoure moins marquants.

6 Médailles en or été décernées, dont 5 exemplaires ont été distribués à R. J. Puraye et J. Jong qui s'étaient distingués, pendant la campagne dans la Hollande septentrionale de 1799; à D. Moesel, J. Frederiks et C. Landman, en récompense de leurs actes de bravoure pendant la campagne dans l'Allemagne septentrionale de 1809. La sixième n'a pas été remise, le titulaire, le sergent Van Dijk, étant décédé avant la distribution. 13 Médailles en argent ont été décernées: à H. Heymans en récompense de sa bravoure pendant la campagne dans la Hollande septentrionale de 1799; à E. Augustijns, J. H. Boonebakker, J. van der Heyden, J. F. D. Rudolph, W. van Haselen, J. Rutgers, J. van Barle, C. Pater, J. W. Snijder, F. Krieger, J. Versteegh, J. H. Blinde qui s'étaient distingués pendant la campagne dans l'Allemagne septentrionale de 1809. Tous les exemplaires portant un nom qui n'est pas mentionné ci-dessus, sont des faux.

Ont-été retrouvées les médailles en or, attribuées à J. R. Puraye, J. Jong et C. Landman et les médailles en argent, attribuées à J. van Barle, F. Krieger et J. W. Snijder, et peut-être celle de C. Pater. Toutes ces pièces sont décrites; suit l'indication des exemplaires, en or, en vermeil ou en argent, qui ont été reconnus comme des faux.

1. J. Lutma, Vrede van Munster 1648. Vz.

2. Medaille voor Dapperheid t.n.v. J. van Barle. 1809